

**UCHWAŁA NR XXXII/19/26
RADY MIEJSKIEJ W NOWEJ SŁUPI**

z dnia 26 marca 2026 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026 – 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2025.1153 ze zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2025.49 ze zm.), Rada Miasta i Gminy Nowa Słupia uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 w Gminie Nowa Słupia stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowa Słupia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Zdzisław Dudzic

Załącznik do uchwały nr XXXII/19/26
Rady Miejskiej w Nowej Słupi
z dnia 26 marca 2026 r.

**Gminny program Wspierania Rodziny
w Gminie Nowa Słupia
na lata 2026-2028**

Spis treści

Rozdział I Otoczenie prawne	3
1.1. Podstawa prawna Programu	3
Rozdział II Wspieranie rodziny	5
2.1. Rodzina jako wartość	5
2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny	5
2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny	6
2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	7
Rozdział III Wspieranie rodziny w Gminie Nowa Słupia	11
4.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem MGOPS	11
4.2. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną	11
4.3. Wsparcie asystenta rodziny	12
Rozdział V Wspieranie rodziny w Gminie Nowa Słupia według badań ankietowych....	14
5.1. Wnioski z badań ankietowych wśród mieszkańców	14
5.2. Wnioski z badań ankietowych wśród uczniów	16
5.3. Podsumowanie	17
Rozdział VI Analiza SWOT	18
Rozdział VII Adresaci Programu	20
Rozdział VIII Realizatorzy Programu	21
Rozdział IX Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026 - 2028	21
Rozdział X Zakładane rezultaty	28
Rozdział XI Realizacja i finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026–2028	29
Rozdział XII Monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026–2028	30

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026–2028 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49) w myśl, którego do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt, burmistrz, prezydent składa radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 49)
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2025 r., poz. 636 ze zm.),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 881),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r., poz. 383),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r., poz. 46 ze zm.),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 1071),
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 1568 z późn.zm.),

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. 2024 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako wartość

Rodzina jest jedną z najstarszych i najważniejszych instytucji społecznych, która odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw, wartości i więzi międzyludzkich. Pełni funkcje wychowawcze, emocjonalne i socjalizacyjne, będąc pierwszym środowiskiem, w którym człowiek uczy się norm społecznych, zasad współżycia i budowania relacji z innymi ludźmi. W tym sensie rodzina stanowi fundament dla rozwoju osobistego i społecznego każdego członka.

Wartości rodzinne — takie jak poczucie bezpieczeństwa, troska o drugą osobę czy wzajemny szacunek — nadal pozostają istotne, choć ich przejawy mogą przyjmować nowe formy. Współczesna rodzina funkcjonuje w realiach szybkiego tempa życia, częstych zmian zawodowych oraz powszechnego dostępu do technologii, co może osłabiać codzienną bliskość i spontaniczne kontakty. Dlatego coraz większego znaczenia nabiera świadome budowanie relacji oparte na dialogu, empatii i uważności na potrzeby każdego członka.

Wyzwania te skłaniają rodziny do poszukiwania nowych sposobów wzmacniania więzi poprzez wspólne rytuały, regularne rozmowy, odpowiedzialne korzystanie z mediów cyfrowych czy stwarzanie przestrzeni do wyrażania emocji i opinii. Wartości rodzinne nie zanikają, lecz przekształcają się, dostosowując do współczesnych warunków, w których równowaga między życiem zawodowym a prywatnym staje się trudniejsza do utrzymania.

W takiej perspektywie kluczowe jest tworzenie atmosfery, w której każdy członek rodziny czuje, że jego głos ma znaczenie, a trudności są rozwiązywane wspólnie. Rodzina, która świadomie pielęgnuje relacje, wzmacnia poczucie przynależności, zwiększa odporność na kryzysy i staje się przestrzenią dającą wsparcie, stabilność i możliwość rozwoju mimo dynamicznych zmian zachodzących we współczesnym świecie¹.

2.2. Zmiany społeczne a funkcjonowanie rodziny

Rodzina jako podstawowe środowisko wychowania i rozwoju człowieka, ulegała na przestrzeni lat znacznym przemianom. Z dawnych modeli opartych na wyraźnym podziale ról i hierarchii – w których dominującą pozycję zajmował mężczyzna, a obowiązki kobiety koncentrowały się na sferze domowej – stopniowo przekształcała się w strukturę bardziej partnerską, elastyczną i otwartą na zmiany społeczne. Rozwój gospodarczy, wzrost aktywności

¹ Mariański, Janusz. „Rodzina jako wartość podstawowa w świadomości młodzieży szkolnej”. *Copernicus Political and Legal Studies*, t. 2, nr 2, 2023, s. 80–102, <https://doi.org/10.15804/CPLS.2023207>.

zawodowej kobiet oraz zmiany kulturowe przyczyniły się do innego rozumienia odpowiedzialności rodzinnych oraz większego znaczenia relacji opartych na współpracy, wzajemnym wsparciu i bliskości emocjonalnej.

Współczesna rodzina funkcjonuje jednak w warunkach nowych wyzwań. Intensywny rozwój technologii, szybkie tempo życia, presja osiągnięć i dominujący konsumpcjonizm wpływają na sposób organizowania codzienności i budowania więzi. Coraz częściej to urządzenia elektroniczne przejmują funkcje towarzyszenia dziecku, co może prowadzić do osłabienia bezpośrednich kontaktów i trudności w komunikacji. Widać również narastającą potrzebę równoważenia obowiązków zawodowych i rodzinnych oraz świadomego dbania o jakość relacji².

Zmieniające się warunki społeczne sprawiają, że wsparcie dla rodzin nabiera szczególnego znaczenia. Program Wspierania Rodziny ma na celu wzmocnienie rodziców w ich codziennych rolach, wspieranie budowania stabilnych i bezpiecznych relacji oraz tworzenie warunków, w których rodzina – niezależnie od swojej struktury – może prawidłowo funkcjonować i rozwijać się.

2.3. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka w funkcjonowaniu dziecka i rodziny

W literaturze pedagogicznej podkreśla się, że rozwój dziecka oraz jego zachowania są w dużej mierze kształtowane przez warunki, w jakich funkcjonuje rodzina. Autorzy wskazują, że środowisko domowe może zarówno wspierać prawidłowy rozwój, jak i przyczyniać się do powstawania trudności wychowawczych. W tym kontekście wyróżnia się **czynniki ryzyka**, które zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych, oraz **czynniki chroniące**, które wzmocniają odporność dziecka i sprzyjają jego prawidłowemu funkcjonowaniu³.

Czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka to takie elementy środowiska rodzinnego, które utrudniają prawidłowy rozwój dziecka i mogą prowadzić do zaburzeń emocjonalnych, trudności szkolnych czy zachowań destrukcyjnych. W artykule zwraca się uwagę, że należą do nich m.in.:

- brak stabilności emocjonalnej w rodzinie,
- niski poziom wsparcia i zaniedbywanie potrzeb dziecka,
- nadmierny stres i napięcia między członkami rodziny,
- niewłaściwe wzorce zachowań przekazywane przez dorosłych,

² S. Romanowska-Jonio, Rodzina w kontekście zmian społeczno-kulturowych w świetle badań własnych, *Wychowanie w Rodzinie*, t. XXXI (2/2024),

³ P. Jusko (2024). Czynniki ochronne i czynniki ryzyka w komunikacji rodzinnej ujęte w procesie oceny ryzyka zagrożenia dziecka. *Praca Socjalna*, 3(39), 5–27. DOI: 10.5604/01.3001.0054.7129.

- nieumiejętność radzenia sobie z konfliktami,
- nieprzewidywalność środowiska wychowawczego,
- zaburzone relacje pomiędzy rodzicami,
- niewystarczająca kontrola i zainteresowanie życiem dziecka.

Obecność wielu czynników ryzyka jednocześnie może znacząco obniżać poczucie bezpieczeństwa dziecka oraz zwiększać podatność na zachowania problemowe.

Czynniki chroniące

Czynniki chroniące to zasoby rodziny i środowiska, które pomagają dziecku rozwijać się prawidłowo mimo trudności. W tekście wskazano, że szczególne znaczenie mają:

- ciepłe, wspierające relacje z opiekunami,
- poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności w rodzinie,
- jasne, spójne normy i zasady,
- uważność dorosłych na potrzeby i emocje dziecka,
- konstruktywna komunikacja i otwartość w rozmowie,
- wsparcie w budowaniu kompetencji społecznych,
- pozytywne wzorce zachowań oferowane przez dorosłych,
- wzmacnianie poczucia wartości i sprawczości dziecka.

Czynniki chroniące przeciwdziałają skutkom czynników ryzyka i budują odporność dziecka na wyzwania, z którymi może się mierzyć w domu, szkole lub środowisku rówieśniczym.

2.4. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie Gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy⁴.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:⁵

⁴ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny.

Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 10.

⁵ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49)

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub Grupą Diagnostyczno-Pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małeletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka stanowi formę rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszcza się maksymalnie ośmioro dzieci. Tę formę opieki mogą prowadzić zarówno małżonkowie, jak i osoby niepozostające w związku małżeńskim, zapewniając dzieciom warunki możliwie najbardziej zbliżone do rodzinnych.

Rodzina wspierająca to rodzina, która pomaga innym rodzinom mającym trudności w opiece i wychowaniu dzieci, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych. Współpracuje ona z asystentem rodziny, wspierając działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Rodzina pomocowa pełni z kolei rolę czasowego opiekuna dla dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka z różnych przyczyn nie mogą sprawować nad nim bieżącej opieki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostką lub podmiotem odpowiedzialnym za koordynowanie i wspieranie wszystkich form pieczy rodzinnej, w tym za przygotowanie kandydatów oraz monitorowanie jakości sprawowanej opieki.

Pieczka zastępcza to forma czasowej, a niekiedy długoterminowej opieki nad dziećmi pozbawionymi właściwej opieki rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy odbywa się z reguły na podstawie postanowienia sądu, choć w sytuacjach nagłych decyzję o zabezpieczeniu dziecka mogą podjąć także uprawnione służby lub sami rodzice — zawsze z późniejszą weryfikacją sądu, który podejmuje ostateczną decyzję o dalszym losie dziecka. Termin „pieczka zastępcza”

oznacza, że dziecko pozbawione właściwej opieki rodziców powinno otrzymać miejsce zapewniające mu domowe warunki — zarówno w formie rodzinnej, jak i instytucjonalnej — którego podstawowym celem jest zapewnienie mu bezpieczeństwa, stabilizacji i niezbędnego wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymśza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”⁶.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza stanowi instytucjonalną formę pieczy zastępczej, w której dzieci częściowo lub całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej otrzymują całodobową opiekę i wsparcie wychowawcze. Funkcjonują różne typy takich placówek, m.in. socjalizacyjne, interwencyjne oraz specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego typu rodzinnego również zapewnia całodobową opiekę i wychowanie, jednak działa w warunkach bardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego. Może w niej przebywać do 8 dzieci, a także młode osoby, które osiągnęły pełnoletność, pozostając nadal w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego to forma pomocy, której głównym celem jest wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny poprzez zapewnianie dzieciom bezpiecznego miejsca do rozwoju i aktywności. Placówki te mogą działać w różnych formach:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne⁷.

⁶ Anna Kwak, Marek Rymśza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

⁷ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III

Wspieranie rodziny w Gminie Nowa Słupia

4.1. Główne czynniki powodujące trudności życiowe skutkujące wsparciem MGOPS

W latach 2023–2025 widoczne są wyraźne zmiany w powodach przyznawania pomocy społecznej. Liczba świadczeń z powodu ubóstwa systematycznie spadała – ze 189 w 2023 roku do 133 w 2025 roku. Znaczący wzrost nastąpił natomiast w kategorii długotrwałej lub ciężkiej choroby – z 186–188 w latach 2023–2024 do aż 352 w 2025 roku. Podobną tendencję wzrostową widać przy bezrobociu (z 142 do 269) oraz niepełnosprawności (z 126 do 189). Wyraźnie zwiększyła się także liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – z 22 w 2023 roku do 125 w 2025 roku. Jediną kategorią ze stałą tendencją spadkową pozostaje potrzeba ochrony macierzyństwa, która zmniejszyła się z 108 do 90, podczas gdy przypadki związane z alkoholizmem nieznacznie wzrosły w 2025 roku.

Powody przyznania pomocy	2023	2024	2025
Ubóstwo	189	162	133
Długotrwała lub ciężka choroba	186	188	352
Niepełnosprawność	126	126	189
Bezrobocie	142	132	269
Potrzeba ochrony macierzyństwa	108	101	90
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	22	36	125
Alkoholizm	31	28	44

4.2. Charakterystyka rodzin objętych pomocą społeczną

W latach 2023–2025 liczba rodzin, którym przyznano świadczenie, wyraźnie spadła z 674 w 2023 roku do 382 w 2025 roku. Jednocześnie liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, utrzymywała się na podobnym poziomie i w 2025 roku wyniosła 315. W 2025 roku nastąpił znaczący wzrost liczby rodzin z dziećmi objętych pomocą – z 89 w 2024 roku do 383. Najliczniejszą grupę w 2025 roku stanowiły rodziny z dwojgiem dzieci (191), a wyraźnie wzrosła także liczba rodzin z czworgiem dzieci (61). Zwiększyła się również liczba rodzin niepełnych – z 28 w 2024 roku do 69 w 2025 roku, szczególnie tych z dwojgiem dzieci (45). W analizowanym okresie nie odnotowano rodzin wychowujących sześcioro i więcej

dzieci, a w 2025 roku nie wystąpiły także rodziny z pięciorgiem dzieci.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2023	2024	2025
Rodziny, którym przyznano świadczenie	674	634	382
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	312	306	315
<i>Razem</i>			
Rodziny z dziećmi ogółem	105	89	383
O liczbie dzieci:			
1	31	16	57
2	39	43	191
3	27	22	74
4	5	5	61
5	3	3	0
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	30	28	69
O liczbie dzieci:			
1	12	10	23
2	12	12	45
3	4	4	8
4 i więcej	2	2	13

4.3. Wsparcie asystenta rodziny

W latach 2023–2025 wzrosła liczba zawartych kontraktów socjalnych – z 9 w latach 2023–2024 do 17 w 2025 roku. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny utrzymywała się na zbliżonym poziomie i w 2025 roku wyniosła 14. Wyraźny wzrost odnotowano w zakresie pracy socjalnej – z 278 przypadków w latach 2023–2024 do 374 w 2025 roku. Liczba interwencji kryzysowych pozostawała stała i wynosiła 4 rocznie, natomiast nie wykazano poradnictwa specjalistycznego w analizowanym okresie.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2023	2024	2025
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	9	9	17
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	14	11	14

Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	278	278	374
Interwencja kryzysowa	4	4	4

W latach 2023–2025 liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny była zbliżona i wynosiła odpowiednio 14, 11 oraz 14. W analizowanym okresie tylko w 2024 roku jedna rodzina została zobowiązana przez sąd do współpracy z asystentem, natomiast w pozostałych latach nie odnotowano takich przypadków. Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem wzrosła w 2024 roku do 11, przy 4 w 2023 roku i 5 w 2025 roku. Asystent zakończył pracę z częścią rodzin z powodu osiągnięcia założonych celów – w liczbie 2 w 2023 roku, 1 w 2024 roku i 3 w 2025 roku. Sporadycznie dochodziło do zaprzestania współpracy z inicjatywy rodziny (1 przypadek w 2023 roku), natomiast nie odnotowano zakończenia pracy z powodu braku efektów ani z innych przyczyn, takich jak przeprowadzka.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2023	2024	2025
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	14	11	14
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0	1	0
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	4	11	5
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę: osiągnięcie celów	2	1	3
Zaprzestanie pracy przez rodzinę brak efektów inne np. przeprowadzka	1	0	0

Rozdział V

Wspieranie rodziny w Gminie Nowa Słupia według badań ankietowych

Badania zostały przeprowadzone metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Celem badania było ustalenie aktualnej sytuacji rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Nowa Słupia.

5.1. Wnioski z badań ankietowych wśród mieszkańców

W badaniu wzięło udział 83 osoby, a w tym 63% kobiet oraz 37% mężczyzn.

- 69% badanych pracuje zawodowo, a 24% to osoby bezrobotne.
- 77% badanych ma dzieci.
- Badani mieszkańcy zostali zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na terenie Gminy Nowa Słupia. Na pierwszym miejscu znalazł się alkoholizm (49%), bezrobocie (43%), następnie niezaradność życiowa (27%) oraz brak ofert rodzinnego spędzania wolnego czasu (22%).
- Wyniki badania wskazują, że najważniejszą potrzebą rodzin w środowisku lokalnym jest ułatwienie dostępu do rehabilitacji (47%). Istotne znaczenie mają również potrzeby związane z opieką nad dziećmi do lat 3 (31%) oraz dostępem do usług psychologicznych (31%), co podkreśla konieczność wzmocnienia systemu wsparcia dla rodzin wychowujących małe dzieci i doświadczających trudności emocjonalnych. Respondenci wskazują także na potrzebę organizowania kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (31%) oraz profilaktyki uzależnień (28%), co odzwierciedla zarówno wyzwania ekonomiczne, jak i społeczne występujące w gminie. Znacząca część ankietowanych zwraca uwagę na konieczność utworzenia lokali socjalnych (28%) oraz punktu pomocy specjalistycznej dla rodzin borykających się z problemami (25%), co wskazuje na potrzebę rozwoju infrastruktury wsparcia. Wśród innych oczekiwań pojawiają się także organizacja wydarzeń integrujących społeczność lokalną (22–25%), tworzenie grup wsparcia dla rodziców oraz osób doświadczających przemocy, a także działania na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców.

- Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy jako najmniej satysfakcjonujące oceniają wsparcie w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ograniczania bezrobocia (po 41%), co może świadczyć o odczuwalnych problemach społecznych i ekonomicznych w gminie. Znaczna część respondentów wskazała również na niedostateczne działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu (28%) oraz ochrony zdrowia (22%), co sugeruje potrzebę wzmocnienia systemu wsparcia socjalnego i zdrowotnego. Mniej satysfakcjonująco oceniono także przeciwdziałanie narkomanii (18%) oraz wspieranie rodzin wielodzietnych (18%), co może wskazywać na konieczność rozszerzenia działań profilaktycznych i prorodzinnych. Niższe, choć nadal istotne wskazania dotyczyły zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (13%), opieki żłobkowej (11%) oraz wsparcia rodzin niepełnych i przeciwdziałania przemocy domowej (po ok. 10–11%). Najrzadziej jako niewystarczające oceniano wsparcie w zakresie ochrony macierzyństwa (5%), pomocy osobom niepełnosprawnym (6%) oraz wsparcia osób starszych (7%), co może sugerować względnie wyższy poziom satysfakcji w tych obszarach.
- Zapytano także mieszkańców jakie formy wsparcia rodziny są najbardziej potrzebne. 53% respondentów wskazało na pomoc finansową, 34% na zajęcia psychologiczne oraz 31% na grupy wsparcia dla rodziców/opiekunów przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 41% badanych uważa, że oferta opieki w żłobkach w Gminie Nowa Słupia nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. 14% uważa przeciwnie, a 45% nie wie.
- 54% mieszkańców uważa, że oferta opieki przedszkolnej w Gminie Nowa Słupia zaspokaja potrzeby mieszkańców. 16% wskazuje przeciwnie, a 30% nie wie.
- 37% mieszkańców ocenia dobrze ofertę w zakresie edukacji w Gminie Nowa Słupia, 39% - dostatecznie, 16% - niedostatecznie, natomiast 8% - nie ma zdania w tej kwestii.
- Najważniejszymi problemami społecznymi dzieci i młodzieży na terenie Gminy są przemoc rówieśnicza (43%) oraz brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (40%).
- Respondenci wskazują, że najważniejszym obowiązkiem opiekuńczo-wychowawczym rodziców i opiekunów jest dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem (57%), co podkreśla znaczenie modelowania postaw i wartości w procesie wychowania. Wysoko oceniono również dbałość o zdrowie i higienę dziecka (53%) oraz wspólne spędzanie czasu wolnego i budowanie relacji rodzinnych (48%), co wskazuje na istotną rolę codziennej troski i więzi emocjonalnych. Znacząca część badanych podkreśliła wagę okazywania

dziecku miłości, akceptacji i zrozumienia (45%) oraz dbania o dobrą komunikację w rodzinie (43%). Ważne miejsce zajmuje także ochrona dziecka przed zagrożeniami i niebezpieczeństwami (39%) oraz wspieranie go w nauce i rozwijaniu zainteresowań (39%), co wskazuje na potrzebę aktywnego zaangażowania rodziców w rozwój dziecka. Respondenci zwracają również uwagę na znaczenie rozmowy i uważnego słuchania dziecka (36%), co sprzyja budowaniu zaufania i poczucia bezpieczeństwa. Rzadziej wskazywano na potrzebę edukacji rodziców i korzystania z poradnictwa rodzinnego (20%), jednak również ten obszar stanowi istotny element wzmocnienia kompetencji wychowawczych.

- 71% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 13% twierdzi przeciwnie, a 16% nie wie.

5.2. Wnioski z badań ankietowych wśród uczniów

W badaniu wzięło udział 134 uczniów, z czego 53% to kobiety, natomiast 47% to mężczyźni.

- 72% ankietowanych uczniów ma rodzeństwo.
- 23% badanych uczniów deklaruje, że planuje zdobyć wyższe wykształcenie, 31% średnie ogólne lub zawodowe, matura oraz 5% wskazuje na zasadnicze zawodowe, bez matury oraz 41% nie wie, nie zastanawiało się nad tym.
- 78% badanych uczniów obecnie mieszka z rodzicami, 13% tylko z matką, 4% tylko z ojcem oraz 4% z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem.
- Uczniowie zostali zapytani o aktualną sytuację rodzinną. 78% posiada pełną rodzinę. 11% zaznaczyło odpowiedź: „rodzice rozwiedli się lub są w separacji”. 8% deklaruje, że jedno z rodziców nie żyje oraz 2% badanych uczniów deklaruje przebywanie w rodzinie zastępczej/w domu dziecka.
- 99% uczniów czuje się bezpiecznie w domu.
- Uczniowie zostali zapytani o sytuacje, które mogą występować w ich środowisku rodzinnym. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 21% badanych wskazuje na codzienne palenie papierosów lub e-papierosów przez domowników, natomiast 3% uczniów deklaruje, że każdego dnia obserwuje spożywanie alkoholu w swoim otoczeniu. Niepokojące są również dane dotyczące atmosfery w domu – 28% uczniów przyznaje, że codziennie ktoś krzyczy lub podnosi głos, a 25% wskazuje na codzienne kłótnie między domownikami. Ponadto 19% respondentów zauważa, że w ich rodzinie każdego dnia pojawiają się sytuacje związane ze złością lub silnym zdenerwowaniem. Wyniki te mogą

świadczą o obecności napięć oraz zachowań ryzykownych w części środowisk rodzinnych.

- 91% uczniów deklaruje, że czuje się w szkole bezpiecznie.
- W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów za najpoważniejszy problem w ich środowisku uznano spożywanie alkoholu (56%), co wskazuje na wysoką świadomość tego zjawiska wśród młodzieży. Istotne znaczenie ma również brak odpowiedniego miejsca do spotkań dla młodych osób (37%) oraz palenie papierosów i e-papierosów (35%), co może świadczyć o potrzebie tworzenia bezpiecznych przestrzeni i alternatywnych form spędzania czasu. Uczniowie zwracają także uwagę na przemoc rówieśniczą (29%) oraz niedostateczną liczbę placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (28%), co podkreśla znaczenie działań profilaktycznych i infrastrukturalnych. Rzadziej wskazywano na przemoc ze strony rodziców (9%), zaniedbania opiekuńcze (7%) oraz problemy związane z niedożywieniem i higieną (2%), jednak również te obszary wymagają stałej obserwacji i wsparcia.
- Z odpowiedzi uczniów wynika, że największą potrzebą w ich środowisku jest organizacja miejsca spotkań dla młodzieży (62%), co wskazuje na wyraźny deficyt bezpiecznej przestrzeni do integracji i spędzania czasu wolnego. Dużym zainteresowaniem cieszy się również organizacja wyjazdów na basen (49%) oraz obozów, kolonii i półkolonii (46%), co podkreśla potrzebę aktywnych i zorganizowanych form wypoczynku. Istotne znaczenie ma także zapewnienie dostępu do psychologa w szkole (31%) oraz realizacja warsztatów profilaktycznych (31%), co świadczy o potrzebie wsparcia emocjonalnego i edukacyjnego. Mniejszy odsetek uczniów wskazał na potrzebę dodatkowych zajęć sportowych (12%) i pozalekcyjnych (8%), jednak również te formy aktywności stanowią ważny element oferty skierowanej do młodzieży.

5.3. Podsumowanie

Z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców wynika, że do najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy zaliczane są alkoholizm, bezrobocie, niezaradność życiowa oraz brak oferty wspólnego, rodzinnego spędzania czasu. Mieszkańcy wskazują na potrzebę poprawy dostępu do rehabilitacji, usług psychologicznych oraz opieki nad małymi dziećmi, a także na konieczność wsparcia finansowego i organizowania działań podnoszących kwalifikacje zawodowe. Jako obszary najmniej satysfakcjonujące oceniono przede wszystkim przeciwdziałanie alkoholizmowi i bezrobociu, a także działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i ochrony zdrowia. Jednocześnie większość mieszkańców deklaruje poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

Badanie wśród uczniów pokazuje, że młodzież w większości mieszka z rodzicami i czuje się bezpiecznie zarówno w domu, jak i w szkole, jednak dostrzega w swoim środowisku problemy związane ze spożywaniem alkoholu, paleniem papierosów oraz przemocą rówieśniczą. Część uczniów wskazuje na występowanie napięć i zachowań ryzykownych w środowisku rodzinnym. Młodzież zwraca uwagę na brak odpowiedniego miejsca spotkań oraz niewystarczającą ofertę aktywnego spędzania czasu wolnego. Uczniowie wskazują również na potrzebę organizacji wyjazdów, obozów oraz zapewnienia dostępu do wsparcia psychologicznego i działań profilaktycznych.

Rozdział VI

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem pozwalającym na kompleksową ocenę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń związanych z określoną grupą, instytucją lub obszarem działania. Pozwala ona na identyfikację czynników wewnętrznych, które mogą wspierać lub utrudniać realizację celów, oraz czynników zewnętrznych, które mogą stwarzać okazje do rozwoju lub generować ryzyka.

Celem analizy jest wskazanie obszarów, w których interwencje profilaktyczne, edukacyjne i wspierające mogą przynieść największe korzyści, a także określenie zagrożeń, które wymagają szczególnej uwagi.

Wyniki analizy mają posłużyć jako podstawa do planowania skutecznych działań wspierających rozwój młodzieży, wzmacnianie jej kompetencji społecznych i emocjonalnych oraz poprawę jakości życia w środowisku szkolnym i lokalnym.

Mocne strony (Strengths):	Słabe strony (Weaknesses):
<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba rodzin korzystających ze świadczeń może świadczyć o stopniowej poprawie sytuacji części mieszkańców oraz skuteczności podejmowanych działań pomocowych. • Systematycznie realizowana i rozwijana praca socjalna wskazuje na aktywne 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyraźny wzrost problemów zdrowotnych, w tym długotrwałych chorób i niepełnosprawności, generuje rosnące obciążenie systemu pomocy społecznej. • Nasilenie problemu bezrobocia wskazuje na trudności ekonomiczne części rodzin

<p>zaangażowanie służb społecznych w bezpośrednie wsparcie rodzin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabilne funkcjonowanie asystenta rodziny. • Wzrost liczby zawieranych kontraktów socjalnych świadczy o większym ukierunkowaniu na aktywizację i współodpowiedzialność rodzin za proces wychodzenia z trudności. • Wysokie poczucie bezpieczeństwa deklarowane przez mieszkańców i uczniów wskazuje na relatywnie stabilne środowisko lokalne. • Dobrze oceniana oferta przedszkolna stanowi istotny element wsparcia rodzin wychowujących małe dzieci. • Wysoka świadomość społeczna dotycząca problemów takich jak alkoholizm, bezrobocie czy przemoc rówieśnicza sprzyja planowaniu adekwatnych działań profilaktycznych. • Współpraca pomiędzy instytucjami, w tym MGOPS, szkołami i sądem, tworzy podstawy do kompleksowego systemu wsparcia rodziny. 	<p>oraz ograniczone możliwości aktywizacji zawodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększająca się liczba rodzin przejawiających bezradność opiekuńczo-wychowawczą może świadczyć o niedostatecznych kompetencjach rodzicielskich i potrzebie intensywniejszego wsparcia. • Rosnąca liczba rodzin niepełnych objętych pomocą wskazuje na pogłębiające się wyzwania w zakresie stabilności struktur rodzinnych. • Niewystarczająca oferta opieki żłobkowej (według badanych mieszkańców) utrudnia godzenie ról zawodowych i rodzinnych, zwłaszcza młodym rodzicom. • Występowanie napięć, konfliktów oraz zachowań ryzykownych w części rodzin może negatywnie wpływać na rozwój dzieci i młodzieży.
<p>Szanse (Opportunities):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój usług rehabilitacyjnych oraz zdrowotnych może odpowiedzieć na rosnące potrzeby rodzin zmagających się z chorobą i niepełnosprawnością. • Utworzenie miejsca spotkań dla młodzieży oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej może ograniczyć 	<p>Zagrożenia (Threats):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujący się problem alkoholizmu może prowadzić do dalszej destabilizacji rodzin i wzrostu przemocy domowej. • Rosnące bezrobocie oraz trudności ekonomiczne mogą pogłębiać zjawisko wykluczenia społecznego.

zachowania ryzykowne i sprzyjać integracji społecznej.

- Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie uzależnień może przeciwdziałać utrwalaniu się problemów alkoholowych.
- Organizacja kursów i szkoleń zawodowych stwarza szansę na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców i ograniczenie bezrobocia.
- Tworzenie grup wsparcia dla rodziców oraz rodzin niepełnych może wzmocniać kompetencje wychowawcze i poczucie wspólnoty.
- Rozwój infrastruktury wsparcia, w tym lokali socjalnych i punktów pomocy specjalistycznej, może zwiększyć dostępność usług społecznych.
- Wykorzystanie wyników badań ankietowych jako podstawy do planowania polityki społecznej pozwala na lepsze dopasowanie działań do realnych potrzeb mieszkańców.

- Zwiększająca się liczba rodzin z problemami zdrowotnymi może przekraczać możliwości organizacyjne i finansowe systemu wsparcia.
- Nasilenie problemów wychowawczych oraz przemocy rówieśniczej może negatywnie wpływać na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.
- Brak odpowiednich przestrzeni dla młodych ludzi może sprzyjać sięganiu po używki i innym zachowaniom ryzykownym.
- Niedostateczny dostęp do specjalistycznej pomocy może prowadzić do utrwalania się kryzysów rodzinnych.
- Przeciążenie pracowników pomocy społecznej w sytuacji wzrostu złożonych problemów może obniżać skuteczność działań.
- Niewystarczająca aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin może skutkować utrwaleniem zależności od systemu świadczeń.

Rozdział VII

Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących teren Gminy Nowa Słupia, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które napotykają trudności w codziennym funkcjonowaniu oraz w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Obejmuje w szczególności rodziny wychowujące dzieci, u których występują problemy emocjonalne, społeczne bądź organizacyjne, utrudniające właściwe sprawowanie opieki i budowanie stabilnego środowiska wychowawczego.

Wsparcie kierowane jest także do rodzin znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej lub zagrożonych ubóstwem, gdyż ograniczone zasoby finansowe często wpływają na obniżenie jakości życia oraz zmniejszają szanse rozwojowe dzieci. Program obejmuje ponadto rodziny dotknięte przemocą, które wymagają ochrony, specjalistycznej pomocy oraz działań wzmacniających poczucie bezpieczeństwa. Adresatami są również rodziny, w których doszło do ograniczenia bądź pozbawienia władzy rodzicielskiej, a dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, przy czym działania programowe mają na celu wspieranie procesu reintegracji oraz odbudowy relacji rodzinnych.

Rozdział VIII

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupi przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miasta i Gminy Nowa Słupia,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- Policja,
- Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Nowa Słupia,
- Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Nowa Słupia,
- Organizacje pozarządowe.

Rozdział IX

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026 - 2028

Celem głównym wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Nowa Słupia jest wzmacnianie potencjału rodzin oraz tworzenie spójnego, dostępnego i skutecznego systemu wsparcia, który sprzyja prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zapewnia dzieciom bezpieczne warunki rozwoju w środowisku rodzinnym.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na

terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

CEL STRATEGICZNY I

Rozwój kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz budowanie zintegrowanego systemu wsparcia

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizowanie pracy socjalnej opartej na pogłębionej diagnozie sytuacji rodzinnej, obejmującej rozpoznanie potrzeb, zasobów i zagrożeń, a następnie wdrażanie indywidualnie dopasowanych form wsparcia poprawiających funkcjonowanie społeczne.
- Zapewnienie rodzinom możliwości korzystania z pomocy asystenta rodziny, który poprzez systematyczną pracę w środowisku domowym będzie wspierał rodziców w organizacji życia rodzinnego i rozwijaniu kompetencji wychowawczych, przy jednoczesnym doskonaleniu własnych kwalifikacji zawodowych.
- Organizowanie warsztatów, spotkań i konsultacji edukacyjnych dla rodziców, których celem będzie rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, wychowawczych oraz wzmacnianie relacji rodzic–dziecko.
- Zapewnienie rodzinom dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego w sytuacjach kryzysowych, wychowawczych lub formalnych.
- Realizowanie działań integracyjnych i środowiskowych skierowanych do rodzin zagrożonych wykluczeniem, które sprzyjają budowaniu sieci wsparcia i przeciwdziałają izolacji społecznej.
- Tworzenie oraz prowadzenie grup wsparcia i inicjatyw samopomocowych umożliwiających wymianę doświadczeń oraz wzajemne wzmacnianie motywacji do zmiany.
- Wspieranie diagnozy i terapii dzieci z trudnościami rozwojowymi poprzez kierowanie do specjalistów oraz monitorowanie efektów udzielanej pomocy.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie oferty środowiskowej dla dzieci i rodzin, obejmującej bezpieczne formy spędzania czasu wolnego oraz zajęcia wzmacniające kompetencje społeczne i edukacyjne. • Opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów reintegracji rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, we współpracy z właściwymi instytucjami. • Wspieranie odbudowy więzi rodzinnych poprzez mediacje, konsultacje psychologiczne i działania terapeutyczne. • Systematyczne monitorowanie przebiegu reintegracji oraz dostosowywanie form pomocy do aktualnych potrzeb rodziny.
WSKAŹNIKI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pracą socjalną, • liczba rodzin korzystających z asystenta rodziny, • liczba zrealizowanych warsztatów i konsultacji, • liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznym, • liczba dzieci objętych działaniami rozwojowymi, • liczba procesów reintegracyjnych zakończonych pozytywnie.
REALIZATORZY I PARTNERZY	<ul style="list-style-type: none"> • Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupii • Placówki oświatowe • Organizacje pozarządowe • Podmioty ochrony zdrowia • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
TERMIN REALIZACJI	Lata 2026–2028, realizacja ciągła.
CEL STRATEGICZNY II	
Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy oraz skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe.	
KIERUNKI DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie procedury „Niebieska Karta” wraz z koordynacją działań pomocowych i monitorowaniem sytuacji rodzin. • Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do interwencji kryzysowej oraz specjalistycznego wsparcia psychologicznego i prawnego.

	<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie działań naprawczych, takich jak mediacje i konsultacje terapeutyczne, mających na celu poprawę relacji rodzinnych. • Organizowanie szkoleń dla służb i instytucji w zakresie rozpoznawania przemocy i skutecznego podejmowania interwencji. • Wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie monitorowania bezpieczeństwa dzieci. • Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych zwiększających świadomość mieszkańców. • Rozwijanie systemu wczesnego reagowania w placówkach oświatowych poprzez szkolenia kadry i działania profilaktyczne. • Wspieranie realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.
WSKAŹNIKI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wszczętych i zakończonych procedur, • liczba osób objętych interwencją kryzysową, • liczba rodzin objętych działaniami naprawczymi, • liczba przeprowadzonych szkoleń i uczestników, • liczba działań informacyjnych, • liczba osób uczestniczących w programach korekcyjnych
REALIZATORZY I PARTNERZY	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS w Nowej Słupi • Zespół Interdyscyplinarny • Policja • Prokuratura • Sąd Rejonowy • Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej • Placówki oświatowe • Podmioty ochrony zdrowia
TERMIN REALIZACJI	Lata 2026–2028, realizacja ciągła.

CEL STRATEGICZNY III

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację i rozwój usług społecznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Udzielanie świadczeń pieniężnych i rzeczowych zapewniających rodzinom podstawowe zabezpieczenie socjalne, obejmujące wsparcie w zakresie zaspokojenia najważniejszych potrzeb bytowych oraz stabilizacji ich sytuacji życiowej.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej, polegająca na kierowaniu osób bezrobotnych do szkoleń, staży i programów zwiększających ich szanse na zatrudnienie.
- Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla osób powracających na rynek pracy, obejmującego diagnozę kompetencji, planowanie ścieżki zawodowej oraz wsparcie w przygotowaniu do podjęcia zatrudnienia.
- Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób niesamodzielnych, co ma na celu odciążenie rodzin oraz poprawę jakości opieki nad osobami wymagającymi wsparcia.
- Organizowanie inicjatyw integracyjnych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, sprzyjających budowaniu więzi społecznych i wzmacnianiu aktywności mieszkańców.
- Wspieranie rodzin wychowujących osoby z niepełnosprawnością poprzez kierowanie do rehabilitacji i specjalistycznych form pomocy oraz udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach.
- Realizowanie działań z zakresu edukacji finansowej, wzmacniających umiejętność planowania budżetu domowego i zapobiegania zadłużeniu.
- Podejmowanie działań zapobiegających utracie mieszkania poprzez poradnictwo, interwencję oraz współpracę

	z instytucjami w celu stabilizacji sytuacji mieszkaniowej rodzin.
WSKAŹNIKI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających ze świadczeń, • liczba osób objętych aktywizacją zawodową, • liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego, • liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi, • liczba inicjatyw integracyjnych, • liczba rodzin objętych wsparciem mieszkaniowym.
REALIZATORZY I PARTNERZY	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS w Nowej Słupi • Powiatowy Urząd Pracy • PCPR • Organizacje pozarządowe • Podmioty ochrony zdrowia • Placówki oświatowe
TERMIN REALIZACJI	Lata 2026–2028, realizacja ciągła.

CEL STRATEGICZNY IV

Rozwój wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego oraz profilaktyki

KIERUNKI DZIAŁAŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej, terapeutycznej i psychiatrycznej, umożliwiającej uzyskanie specjalistycznego wsparcia w sytuacjach kryzysowych oraz przy trudnościach emocjonalnych i rozwojowych. • Tworzenie bezpiecznych przestrzeni aktywności dla dzieci i młodzieży, sprzyjających integracji rówieśniczej oraz konstruktywnemu spędzaniu czasu wolnego. • Organizowanie programów rozwojowych i profilaktycznych, ukierunkowanych na wzmacnianie kompetencji społecznych, emocjonalnych i edukacyjnych uczestników. • Wspieranie inicjatyw młodzieżowych i działań wolontariackich, które rozwijają poczucie sprawczości oraz zaangażowanie w życie lokalnej społeczności.
------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie zajęć terapeutycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży doświadczających trudności emocjonalnych lub wychowawczych. • Prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach, obejmujących tematykę zdrowia psychicznego, uzależnień i przeciwdziałania przemocy. • Wspieranie rodziców poprzez poradnictwo i działania edukacyjne zwiększające ich kompetencje wychowawcze oraz umiejętność reagowania na problemy dzieci. • Organizowanie szkoleń dla nauczycieli i specjalistów w zakresie rozpoznawania trudności emocjonalnych oraz podejmowania adekwatnych działań pomocowych. • Prowadzenie działań rozwijających umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. • Wspieranie osób dotkniętych uzależnieniami poprzez kierowanie do terapii, konsultacje specjalistyczne oraz działania motywujące do podjęcia leczenia. • Kierowanie osób w kryzysie do wyspecjalizowanych punktów pomocy, zapewniających szybką diagnozę oraz kompleksowe wsparcie interwencyjne.
WSKAŹNIKI	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i psychiatrycznej w danym roku, • liczba utworzonych lub funkcjonujących bezpiecznych przestrzeni aktywności dla dzieci i młodzieży, • liczba zrealizowanych programów rozwojowych i profilaktycznych oraz liczba ich uczestników, • liczba zainicjowanych i wspartych inicjatyw młodzieżowych oraz działań wolontariackich, • liczba dzieci i młodzieży objętych zajęciami terapeutycznymi i socjoterapeutycznymi, • liczba programów profilaktycznych przeprowadzonych w placówkach oświatowych,

	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodziców korzystających z poradnictwa i działań edukacyjnych, • liczba nauczycieli i specjalistów uczestniczących w szkoleniach dotyczących rozpoznawania trudności emocjonalnych, • liczba osób skierowanych do terapii uzależnień lub objętych wsparciem w związku z kryzysem psychicznym.
REALIZATORZY I PARTNERZY	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS w Nowej Słupi • Placówki oświatowe • Podmioty ochrony zdrowia • Organizacje pozarządowe • GKRPA
TERMIN REALIZACJI	Lata 2026–2028, realizacja ciągła.

Rozdział X

Zakładane rezultaty

Realizacja Programu Wspierania Rodziny w latach 2026–2028 ma przyczynić się do systemowego wzmocnienia rodzin zamieszkujących Gminę Nowa Słupia poprzez rozwój usług społecznych, zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej oraz poprawę współpracy instytucjonalnej. Podejmowane działania mają prowadzić nie tylko do rozwiązywania bieżących trudności, lecz także do budowania trwałych zasobów rodzin, zwiększenia ich samodzielności oraz zapobiegania kryzysom. Oczekiwane rezultaty obejmują zarówno poprawę funkcjonowania rodzin i dzieci, jak i unowocześnienie lokalnego systemu wsparcia, tak aby był bardziej dostępny, efektywny i adekwatny do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Zakładane rezultaty:

- wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności,
- zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy specjalistycznej, w tym wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego,

- ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz skuteczniejsze reagowanie na sytuacje kryzysowe,
- wzrost aktywności zawodowej i społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem,
- poprawa warunków rozwoju dzieci i młodzieży poprzez poszerzenie oferty działań profilaktycznych, edukacyjnych i środowiskowych,
- zwiększenie liczby rodzin skutecznie reintegrowanych, w których dzieci mogą bezpiecznie powrócić do środowiska biologicznego,
- wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz dziecka i rodziny,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa, przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodzin w środowisku lokalnym,
- poprawa jakości i efektywności lokalnego systemu wsparcia rodziny poprzez stały monitoring i dostosowywanie działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Rozdział XI

Realizacja i finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026–2028

Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia będzie przebiegać w sposób zintegrowany, kompleksowy i elastyczny, tak aby odpowiadać na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Wdrażanie działań będzie oparte na współpracy wielu partnerów – instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych oraz osób i środowisk zaangażowanych w poprawę jakości życia dzieci, młodzieży i rodzin.

Koordinację Programu powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nowa Słupia, który będzie odpowiedzialny za spójność realizowanych zadań z celami strategicznymi, a także za skuteczne ich wdrażanie. Współpraca w ramach Programu obejmie jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, instytucje oświatowe, służbę zdrowia, policję, sądy rodzinne, organizacje pozarządowe, wspólnoty religijne oraz lokalnych przedsiębiorców.

Działania będą prowadzone w sposób otwarty na zmieniające się potrzeby mieszkańców, z uwzględnieniem wniosków z monitoringu, ewaluacji oraz opinii społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na szybkie reagowanie na zjawiska kryzysowe, takie jak bezrobocie, przemoc domowa, uzależnienia czy problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży.

Realizacja zadań będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnorodnych źródeł finansowania, co pozwoli zapewnić stabilność działań i ich elastyczne dostosowanie do zmieniających się potrzeb. Planowane źródła finansowania obejmują:

- środki budżetów samorządowych (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego) – stanowiące podstawę finansowania lokalnych działań;
- środki z budżetu państwa, w tym dotacje i programy ministerialne;
- fundusze zewnętrzne, w tym:
 - fundusze strukturalne i programy Unii Europejskiej,
 - środki krajowych i regionalnych programów, takich jak Fundusz Przeciwdziałania Uzależnieniom czy Fundusz Sprawiedliwości,
 - dotacje z programów grantowych (np. Program Aktywizacji Społecznej, FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich);
- wkłady własne organizacji pozarządowych w postaci finansów i zasobów rzeczowych;
- darowizny i wsparcie sponsorów z kraju i zagranicy.

Dzięki partnerskiej współpracy i odpowiedniemu zabezpieczeniu finansowemu, Program będzie mógł funkcjonować skutecznie i długofalowo, umożliwiając szybkie reagowanie na nowe wyzwania oraz odpowiadając na zmieniające się potrzeby rodzin i całej społeczności lokalnej.

Rozdział XII

Monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Słupia na lata 2026–2028

Aby Program Wspierania Rodziny realizował swoje założenia w sposób skuteczny i odpowiadający rzeczywistym potrzebom mieszkańców, niezbędne jest prowadzenie systematycznego monitoringu oraz bieżąca ocena stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów. Procesy monitorowania i ewaluacji służą zapewnieniu efektywności, transparentności oraz ciągłego doskonalenia podejmowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Nowa Słupia.

Regularna analiza realizowanych inicjatyw umożliwia ocenę ich skuteczności, adekwatności do lokalnych potrzeb oraz wpływu na poprawę funkcjonowania rodzin i społeczności. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Nowa Słupia jako jednostka odpowiedzialna za koordynację Programu, będzie corocznie – do dnia 31 marca – przygotowywał sprawozdanie z jego realizacji, uwzględniając aktualne wyzwania, potrzeby

mieszkańców oraz rekomendacje dotyczące kierunków dalszych działań. Sprawozdanie należy przedstawić Wójtowi i Radzie Gminy.

Celem monitorowania i ewaluacji jest ocena skuteczności podejmowanych działań, sprawdzenie, czy osiągnięte rezultaty odpowiadają założeniom Programu, wskazanie obszarów wymagających korekty oraz dostarczenie danych potrzebnych do planowania kolejnych działań. Proces ten umożliwia także aktywny udział partnerów społecznych – instytucji, rodzin i organizacji pozarządowych – w doskonaleniu Programu.

Do monitorowania wykorzystuje się okresowe sprawozdania jednostek realizujących zadania, badania ankietowe i wywiady z uczestnikami oraz analizę danych statystycznych, takich jak liczba interwencji czy liczba beneficjentów wsparcia. Ocena realizacji Programu odbywa się na podstawie ustalonych wskaźników.

Ewaluacja prowadzona jest w trzech formach: bieżącej – umożliwiającej szybkie reagowanie i wprowadzanie zmian, okresowej – rocznej analizy działań z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych, oraz końcowej – po zakończeniu cyklu Programu, służącej podsumowaniu efektów i sformułowaniu wniosków oraz rekomendacji.

Za organizację i prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji odpowiada Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Nowa Słupia, realizując ten proces we współpracy z partnerami Programu, w tym szkołami, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

Wyniki ewaluacji służą wprowadzaniu usprawnień w realizowanych działaniach, planowaniu nowych form wsparcia, rozszerzaniu dotychczasowych inicjatyw oraz formułowaniu rekomendacji dla samorządu w zakresie polityki społecznej.

Uzasadnienie

Zadaniem własnym Gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 w Gminie Nowa Słupia jest w pełni uzasadnione.